

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 6.03.2010
nr. 1147...podpis.....

Warszawa, 2010-03-05

DKOW-WKN-WD-0401-31 /10

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

J. Kwieciński
SECRETARIA
Marszałek Prac Senackich
wpłynęło dn. 10.03.10
1553 ...podpis.....

Odpowiadając na oświadczenie Nr BPS/DSK-043-2409/10 złożone przez Senatora Sławomira Kowalskiego na 48. posiedzeniu Senatu w dniu 4 lutego 2010 r. w sprawie kwalifikacji wolontariuszy biorących udział w zajęciach szkolnych oraz osób, które ukończyły studia podyplomowe w zakresie dwóch specjalności uprzejmiem wyjaśniam, co następuje:

Możliwość uzyskania kwalifikacji do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć poprzez ukończenie studiów podyplomowych wynika z przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400).

Zgodnie z ww. rozporządzeniem kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela posiada m.in. osoba, która ukończyła studia wyższe na kierunku innym niż nauczany przedmiot lub prowadzone zajęcia i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne. Podobnie stanowiły również wcześniejsze przepisy w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

Jednocześnie informuję, że stosownie do przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.), sposób organizacji i zakres kształcenia nauczycieli w szkołach wyższych, określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 207, poz. 2110), wskazując m.in. wymagania w odniesieniu do studiów podyplomowych, których celem jest nadanie kwalifikacji do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem, kształcenie nauczycieli na studiach podyplomowych w specjalizacji nauczycielskiej może być prowadzone w zakresie przygotowania merytorycznego do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć), jeżeli:

- a) program studiów zapewnia przygotowanie merytoryczne absolwentów studiów wyższych zawodowych lub studiów magisterskich **do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć) zgodnie z zakresem podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, określonej w odrębnych przepisach, a ponadto został opracowany z uwzględnieniem posiadanego przez uczestników studiów podyplomowych przygotowania, tak aby studia umożliwiały uzyskanie wiedzy i umiejętności odpowiednich do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć),**
- b) w trakcie studiów są realizowane zajęcia z zakresu dydaktyki przedmiotowej (zajęć),
- c) studia są prowadzone w wymiarze co najmniej 350 godzin i trwają co najmniej trzy semestry;

W programie kształcenia studiów podyplomowych o charakterze kwalifikacyjnym powinny wystąpić wszystkie zagadnienia zawarte w podstawie programowej, w takim zakresie i wymiarze godzin, aby zapewnić pełne przygotowanie z dziedziny, którą przedmiot nauczania obejmuje.

Ponieważ z punktu widzenia przepisów rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, studia podyplomowe umożliwiają uzyskanie uprawnień do nauczania we wszystkich typach szkół (podobnie jak studia magisterskie), organizujące je uczelnie powinny przygotować plany i programy kształcenia tak, aby nie tylko uprawnienia ale również kompetencje absolwentów studiów podyplomowych były odpowiednie do zadań, które będą realizować. Inaczej zrealizowanie założonych celów – uzyskanie kwalifikacji do nauczania – jest niemożliwe.

Szczególnej odpowiedzialności uczelni pozostawiono przygotowanie planów i programów kształcenia. Szkoła wyższa decyduje o wymiarze i zakresie kształcenia ustalając odpowiednio plan i program tak, aby umożliwić podejmującym studia uzyskanie pełnego przygotowania do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć.

Z uwagi na specyfikę kształcenia w ramach studiów podyplomowych (krótki cykl kształcenia) oraz określony w standardach wymóg indywidualnego dostosowania programów do przygotowania posiadanego przez słuchaczy, w przepisach ww. rozporządzenia ustalono wymiar 350 godzin jako wymiar minimalny.

Nie można przyjąć, że w przypadku studiów podyplomowych w zakresie dwóch przedmiotów wymiar zajęć obejmujący mniej niż 350 godzin dla jednej ze specjalności, zapewnia wystarczające przygotowanie merytoryczne. W opinii Ministerstwa Edukacji Narodowej prowadzone w ten sposób studia podyplomowe w zakresie dwóch przedmiotów, nie spełniają wymogów rozporządzenia w sprawie standardów kształcenia nauczycieli określonych dla studiów podyplomowych o charakterze kwalifikacyjnym.

W przypadku studiów podyplomowych w zakresie nauczania początkowego i wychowania przedszkolnego należy wyjaśnić, że zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych posiada osoba, która uzyskała przygotowanie w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym.

W związku z powyższym, w przypadku studiów podyplomowych w zakresie nauczania zintegrowanego i wychowania przedszkolnego - gdy studia obejmowały przygotowanie merytoryczne do nauczania, zgodnie z zakresem podstawy programowej nauczania początkowego i wychowania przedszkolnego - można uznać ze względu na zbieżność treści kształcenia i spójność programową przygotowania nauczycieli prowadzonego jako wczesna edukacja dziecka, że legitymując się świadectwem ukończenia ww. studiów podyplomowych nauczyciele posiadają kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu i klasach I-III szkół podstawowych.

Przy czym, w każdym przypadku decyzja o powierzeniu nauczycielowi prowadzenia poszczególnych zajęć należy do dyrektora szkoły, który ocenia czy ww. studia umożliwiały uzyskanie wiedzy i umiejętności odpowiednich do prowadzenia zajęć.

Odnosząc się do kwestii dotyczących kwalifikacji wolontariuszy biorących udział w zajęciach szkolnych uprzejmie informuję, że zgodnie z przepisami art. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), szkoły publiczne i szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznej zatrudniają nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w odrębnych przepisach.

Ponadto, w myśl podstawy programowej określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17), prowadzenie zajęć w poszczególnych zakresach powierza się nauczycielom posiadającym odpowiednie kwalifikacje.

Z uwagi na to, w świetle cytowanych przepisów, żadna z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły, określonych w art. 64 ust. 1 ww. ustawy, tj.:

- obowiązkowe zajęcia edukacyjne,
  - dodatkowe zajęcia edukacyjne,
  - zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne organizowane dla uczniów mających trudności w nauce oraz inne zajęcia wspomagające rozwój dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwoju,
  - nadobowiązkowe zajęcia lekcyjne,
  - w szkołach prowadzących kształcenia zawodowe - praktyczna nauka zawodu,
- nie mogą być prowadzone przez wolontariusza, bowiem czynności te powierza się nauczycielom posiadającym odpowiednie kwalifikacje.

Jednocześnie, zgodnie z art. 64 ust. 2 ustawy, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne organizowane dla uczniów mających trudności w nauce oraz inne zajęcia wspomagające rozwój dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwoju oraz nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne mogą być prowadzone także z udziałem wolontariuszy. Należy przy tym zauważyć, że ww. przepisy nie przewidują możliwości samodzielnego prowadzenia zajęć przez wolontariusza, ale prowadzenia ich z jego udziałem.

Wyjaśniam ponadto, że wymagania kwalifikacyjne określone na podstawie art. 9 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.) w przepisach ww. rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, dotyczą nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty i nie mają zastosowania do wolontariuszy.

Przepisy ustawy o systemie oświaty i ustawy Karta Nauczyciela nie zawierają zapisów, które wymagałyby od wolontariuszy biorących udział w zajęciach szkolnych, spełnienia określonych wymagań kwalifikacyjnych.

z poważaniem

W/Z MINISTRA
SEKRETARZ STANU

Krzysztof Szumilas

Krzysztof Szumilas